

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

O EPOCĂ DE MĂREȚE ÎNFĂPTURI

La a 41-a Aniversare a Revoluției de Eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă

Actul de la 23 August 1944 reprezintă incununa ericelor lupte purtate de poporul nostru împotriva fascismului și războiului, a dominației imperialismului străin și a înrobirii sociale și naționale.

Acest eveniment a deschis calea unor adinci și ireversibile transformări revoluționare și a determinat instaurarea, în anii care au urmat, a orândurii celei noi în patria noastră.

De aceea, pe bună dreptate, ziua de 23 August — marea noastră sărbătoare națională este întâmpinată de fiecare dată cu cele mai profunde sentimente de dragoste și mândrie patriotică, cu înscrierea unor noi și minunate fapte de muncă și dăruire cetățenească, care dau contur vieții tot mai prospere a poporului nostru.

Este bine cunoscut faptul că instaurarea la 6 septembrie 1940, a dictaturii militarofasciste în România a însemnat aservirea țării față de Germania hitleristă și antrenarea ei în războiul împotriva Uniunii Sovietice.

În fața acestei periculoase stări de lucruri s-a constituit mișcarea de rezistență antifascistă din România. Poporul român și-a unit toate forțele pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste și pentru restabilirea independenței, integrității și suveranității naționale. Încă din primii ani al războiului a fost creat Frontul Patriotic Antifascist, iar la 1 Mai 1944 Frontul Unic Muncitoresc, în același an formându-se Blocul Național Democrat care una forțele muncitorești, antiimperialiste, patriotice și politice ale țării.

Date fiind condițiile interne și externe cu totul favorabile, forțele patriotice ale națiunii noastre au trecut la declanșarea și înfăptuirea, în cursul zilei de 23 august 1944, a insurecției. Conform planului prestabilit au fost arestați membrii guvernului antonescian, în frunte cu șeful de guvern Ion Antonescu, și s-a constituit un nou guvern, avându-l ca președinte pe generalul Constantin Sănătescu. Începând cu ora 22 a aceleiași memorabile zile s-a difuzat la radio proclamația care vestea doborârea dictaturii militarofasciste, ieșirea României din războiul antisovietic și hotărârea poporului român de a lupta pentru a-și apăra independența și a elibera partea de nord a Transilvaniei de sub ocupația hitleristo-horthystă. De îndată s-a pornit apoi la declanșarea acțiunii militare împotriva hitleriștilor. Încă în cursul serii și nopții, armata a trecut la ocuparea sediilor principalelor instituții de stat, a marilor centrale telefonice și a posturilor de radio; au fost barate de asemenea șoselele, și blocate prin foc sediile comandamentelor germane. Forțele patriotice au preluat paza întreprinderilor din zona petroliferă a Văii Prahovei.

Tot în ziua 23 august s-au stabilit misiunile armatei în noua situație. Astfel, o parte a trupelor din interior trebuia să zdrobească unitățile hitleriste de pe teritoriul țării, iar o altă parte să asigure acoperirea frontierelor împotriva eventualelor încercări dușmane de a ne ataca de pe teritoriul Ungariei, Iugoslaviei și Bulgariei. Forțele române aflate pe frontul din Moldova și Basarabia urmau să înceteze imediat lupta împotriva armatei sovietice, să se retragă în Muntenia pentru reggrupare, în vederea începerii operațiilor pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei.

În primele ore ale zilei de 24 august, unitățile militare române, având sprijinul formațiunilor de luptă patriotice și al populației, au dezlănțuit atacul general împotriva obiectivelor hitleriste din Capitală. Prin lupte de o mare intensitate, rezistența inamicului a fost anihilată. La 26 august, Capitala era eliberată, iar până în 28, fusese lichidată și gruparea germană de la nord de București. Cu aceeași vitejie s-au desfășurat acțiunile insurrecționale în Ploiești și Valea Prahovei precum și în alte localități și zone din Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banat, Brașov, Sibiu și sudul Transilvaniei.

Până la 31 august, forțele insurrecționale române, cu un efectiv de 465.659 militari, au eliberat prin lupte partea centrală, de sud-est și de sud-vest a țării, repunând în ordine inamicului o victorie zdrobitoare. Jertfele de sine oferite cu bărbăție de bravii noștri ostași au fost impresionante. Din rândurile unităților române au căzut 8.500 oameni morți sau răniți.

Insurrecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, care a dus la răsturnarea dictaturii militarofasciste, ieșirea din războiul hitlerist și alăturarea României la Națiunile Unite, a avut urmări importante pentru desfășurarea ulterioară a războiului sub raport militar-strategic, economic, politic și moral, apropiind momentul înfringerii Germaniei naziste, cu aproximativ 200 de zile.

Acțiunile forțelor insurrecționale române au zădărnicit planurile dușmanului de a-și reface apă-

rarea pe arcul carpatic al României, zona fortificată Focșani — Námoloasa — Galați și Dunărea maritimă; au deschis drum armatelor sovietice spre Bulgaria, Iugoslavia și Ungaria; au dus la prăbușirea sistemului de apărare german din Balcani; au lipsit mașina de război hitlerist de sursele de aprovizionare cu alimente și combustibil din România; au sprijinit și încurajat lupta popoarelor copleșite pentru eliberare de sub jugul fascist.

După victoria insurecției, armata română a luptat, cot la cot, cu armata sovietică, aducându-și prețioasa-i contribuție la eliberarea părții de nord-vest a României, a Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei până la victoria finală asupra fascismului german.

Privit în retrospectivă, actul de la 23 August 1944 a fost așa cum cu deplină temei aprecia președintele țării, Domnul Nicolae Ceaușescu, „un rezultat al voinței întregului nostru popor, al acțiunii revoluționare a eroicele noastre clase muncitoare, a maselor largi populare, al unirii într-un front larg a tuturor forțelor antifasciste, democratice, patriotice” — Victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă care a determinat realizarea aspirațiilor seculare de libertate și dreptate socială ale poporului român, reprezenta în același timp și începutul unei noi ere în istoria noastră bimilenară. Masele largi populare, deținând pentru prima dată în mod deplin în propriile mâini întreaga putere de stat, au pornit cu elan la edificarea noii orândurii socialiste.

În cele peste patru decenii care au trecut de la actul istoric din 23 august 1944, în viața poporului nostru s-au produs radicale transformări pe plan politic, social și economic. Imaginea actuală de ansamblu a patriei noastre este aceea a unei țări în plină dezvoltare, a unei societăți umane angajate plener în făurirea propriului destin de libertate și demnitate națională.

Din ansamblul celor peste 40 de ani de mari înfăptuiri se detașează cu strălucire perioada ultimelor două decenii numită îndeobște, „epoca Ceaușescu”, după numele ctitorului ei, al celui care veghează cu bărbăție și devotament la mersul înainte al patriei noastre, la ridicarea ei pe noi trepte de progres și civilizație.

Graul cifrelor este semnificativ atunci când se pune problema să arătăm diferențele vădite între ceea ce a fost țara noastră înainte de eliberare și ceea ce este ea în etapa actuală de dezvoltare economico-socială pe care o parcurge. Astfel, ca urmare a unor ample programe de investiții, producția industrială românească este în prezent de 103 ori mai mare decât în 1945. În aceeași perioadă, producția în industria metalurgică a crescut de peste 100 de ori, în industria construcțiilor de mașini de peste 400 de ori, iar în industria chimică de peste 1000 de ori.

Cealaltă ramură de bază a economiei naționale — agricultura realizează în prezent o producție de peste 7 ori mai mare în comparație cu anul 1945.

Creșterea continuă a producției industriale și agricole a dat posibilitatea sporirii participării României la schimburile economice internaționale. Este vrednic de reținut faptul că țara noastră întreține în prezent relații economice, comerciale și de cooperare cu 150 de țări față de numai 17 în 1945.

În domeniul construcțiilor de locuințe s-a ajuns în prezent ca în fiecare zi 500 de familii să se mute în case noi față de numai 26 de familii în 1950, așa încât astăzi 80% din populația României locuiește în case noi.

Dacă ar fi să ne referim la înfăptuirile ce au avut loc în sectorul sanitar, am putea arăta că dacă în 1945 numărul medicilor era de 10.600 astăzi numărul lor a crescut la aproape 45.000. Față de aceeași perioadă, numărul dispensarelor medicale a crescut de la 1901 la 5712, al maternităților de la 6 la 190, în acești ani fiind construite 101 spitale noi, iar media de viață crescând la circa 70 de ani în comparație cu 50 cît era în 1948.

Progresul economic realizat în anii de după eliberare a favorizat dezvoltarea continuă a învățămîntului, științei, artei și culturii. Dacă înainte de eliberare România era confruntată cu problema gravă a neștiinței de carte care afecta o anumită parte dintre cetățenii ei, astăzi ea se numără între țările cu un învățămînt dezvoltat. Anul școlar 1974/1975 a marcat generalizarea învățămîntului de 10 ani obligatoriu și gratuit. Pe toate treptele de învățămînt se urmărește îmbinarea studiului cu activitatea practică, scopul fundamental al învățămîntului românesc fiind formarea temeinică și

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. prof. D. Abrudan

Să ne îmbrăcăm de Duminică

Să ne îmbrăcăm de duminică și să prăznuim aniversarea Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din România. Să lăsăm să treacă prin filtrul amintirii marile prefaceri prin care în acești ani de slavă a trecut țara noastră, sub sceptrul bărbăției în care munca, dragostea scoasă la lumină, a așezat mîndrei României coroană de nestemate, iradiind frumusețe și belșug de soare.

Acești ani învăluiti într-o ceremonie de strălucire au dovedit că permanența spiritualității românești este puterea cu care străbătem veacurile. Acești ani care au grăbit reverberarea aurorii, au dovedit că omul răzbate prin toate cu un egal sentiment al fericirii, că el rămîne un adevărat geometru al ideii de fericire și că fericirea înseamnă înainte de toate armonie, frumusețe și desăvîrșire.

Sub căruntele vînturi ale trecutului apăsător am întîlnit case modeste, pentru ca astăzi să vezi sate cu case noi ca niște dalii, orașe cu blocuri ca niște crini, uzine, fabrici, hidrocentrale, o minunăție pe pămîntul acesta românesc care în acești peste patruzeci de ani de libertate, de independență, de demnitate, de independență, de demnitate, înscriu pe cer un arc de mîrire, un arc frumos de multă lumină, un arc care colaborează cu toate diminețile și duc în lume faima Republicii Socialiste România.

Ca pe o piine rupem astăzi iubirea și potrivit cuvintelor lui Ioan Rațiu mărturisim că: „exis-

tența unui neam nu se discută, ci se afirmă!” Sintem un neam care nu renunță la tot ce este măret, înalt, util, adevărat și frumos. Sintem un neam însetat de libertate, de independență, de demnitate și ca atare nu vrem să cunoaștem înfrîngerii. Poporul român, popor martir, chinuit veacuri după veacuri, împilat în trecut de stăpîni cruzi, își face azi drum spre lumină. În noi toți frează cuvintele poetului țărănimii, Gheorghe Coșbuc: „Sus ridică fruntea, vrednice popor! / Cîți vorbim o limbă și purtăm un nume, / Toți s-avem o țintă și un singur dor, — / Mîndru să se-nalțe peste toate-n lume / Steagul tricolor!”

Neamul nostru cel fără de vîrstă, ca soarele, ca apa și ca muntele, după cum afirma la Sibiu odată, Avram Iancu, are astăzi un vrednic Conducător, pe președintele Nicolae Ceaușescu, al cărui ideal de viață este fericirea acestui popor care are dreptul la libertate, la dreptate și la nemurire.

În aurul iubirii de țară să ne îmbrăcăm sufletul de floare și îmbrăcați de duminică la această nouă aniversare a Revoluției de eliberare socială și națională, — antifascistă și antiimperialistă din România, să sărbătorim cu loialitate și mărinimie fără răgaz pulsu vii al vieții și muncii poporului român contribuind și mai mult la înflorirea Patriei, socotind că ceea ce-i autentic rămîne nepieritor pentru posteritate.

Pr. Ștefan Tascianu

„Omul înțelept veghează pașii săi”

(Pilde 14, 15)

Trăim un veac în care capacitatea sau puterea de creație a minții omenești, această știință divină din noi, s-a manifestat, îndeosebi pe tărîm material, mai vădit ca oricînd. Tehnica, acest adaos al minii omenești, cum i s-a mai spus, a luat o asemenea amploare, încît există riscul de a fi scăpată de sub controlul omului. Acest aspect este cu atît mai primejdios, cu cît multe din produsele tehnicii și științelor moderne se întorc împotriva omului, ca niște fii răzvrățiți împotriva părinților, periclitîndu-i catastrofal existența. Cînd spunem acestea ne gîndim desigur în primul rînd la armele atît de sofisticate făurite de știința și tehnica modernă, la groaznica lor putere de distrugere, existînd permanent primejdia de a fi scăpate de sub control, ne gîndim la atitea substanțe poluante, atît de primejdioase și ele, făurite de industria modernă etc.

În atotștiința Sa, Dumnezeu însă a inzestrat pe om și cu puteri spirituale, cu ajutorul cărora să dirijeze în chip pozitiv, în bine lucrul minilor sale, ceea ce, potrivit învățării Bisericii noastre, intră cu deosebire în domeniul înțelepciunii, această capacitate de găsire a celor mai potrivite mijloace pentru realizarea binelui în lume, după cum o definesc manualele noastre de Teologie morală. De altfel, pe lîngă „prudență, moderație determinată de experiență, spirit de prevedere”, înseși dicționarele limbii române definesc înțelepciunea drept „capacitate superioară de înțelegere și de judecare a lucrurilor”. Și astfel înțeleasă, înțelepciunea este o virtute care a onorat totdeauna ființa umană, fiind însă de-o negrăită necesitate astăzi cînd viața este mai mult ca oricînd amenințată.

Între modurile ei de manifestare, Sfînta Scriptură ne învață și aceea că înțelepciunea ajută omul să „vegheze pașii săi” (Pilde 14, 15).

A veghea înseamnă desigur, în primul rînd, a fi treaz, a nu dormi, a sta de strajă, a fi cu grijă, a nu te expune unor pericole, unor primejdii, a-ți zidi în chip pozitiv viața.

Un oarecare spirit de prevedere îl vedem sădit și la ființele necuvîntătoare, mai ales la animalele sălbatice, care sînt numai ochi și urechi, oriunde le-am întîlni, grijiului să nu-și primejduiască viața. Calul, de pildă, își cercetează drumul cu multă atenție, nepășind înainte decît atunci cînd s-a asigurat că pasul pe care îl face este pe loc solid, pe loc tare, mai ales atunci cînd se află pe teren accidentat.

Ca ființă rațională, cu atît mai mult omul se cuvine să-și vegheze pașii, așa cum atît de potrivit ne povățuiește Sfînta Scriptură. Această trezvie, această veghe asupra noastră înșine, asupra gîndurilor noastre, asupra vorbelor, asupra faptelor noastre, este o îndatorire de seamă mai ales pentru noi, ca fii ai Bisericii, ca unii care „nu avem aici cetate stătătoare” (Evrei 13, 14), ca unii care sîntem numiți „fii ai luminii”, ca unii deci care umblăm în lumină, ocolind gropile, mlaștinile, mocirlele, gîndindu-ne mereu la urmările destrămantă pe care le pot avea asupra noastră și asupra semenilor pașii noștri greșiți, pașii noștri necugetați, făcuți cu ochii închiși, fără controlul minții.

„Nu ne putem menține în picioare decît în stare de veghe” — spune un gînditor român de astăzi (M. Eliade), și pe drept cuvînt, pentru că starea de ve-

(Continuare în pag. a 2-a)

Arhid. Gh. Papuc

Putna — factor activ în trezirea și menținerea conștiinței naționale

August 1871. Se împlinesc atunci 400 de ani de când mitropolitul Teoctist, cel care îl unse domn pe Ștefan cel Mare, sfințise necropola domnească de la Putna. Deși Bucovina era atunci vremelnic sub stăpânire străină, lumina candeliei ce veghea stă aprinsă deasupra criptei, n-a încetat a-și trimite razele în inimile și sufletele tuturor românilor din toate unghiurile țării, precum și în ale tinerilor plecați la studii la Viena, Pesta, Berlin, Graz, Paris, Liège, etc., ținându-le trează conștiința într-un viitor comun. Tocmai acestui ideal i-a fost închinată serbarea de la Putna, ideea de unire și independență a poporului român fiind încă o dată afirmată cu putere. Acum, aici la Putna, lângă sanctuarul „Soarelui Moldovei”, înăuntrul Căminului Porumbescu, fiul părintelui Iraclic de la Stupca, va smulge vioara din mână lui bădăța Vindrel și va cânta „Daciei întregi”, Eminescu își va zămisli peste noapte, în turnul de deasupra porții, viersurile sale nepieritoare de înaltă vibrație patriotică și tot acum D. A. Xenopol, președintele comitetului de organizare, va arăta în cuvântul festiv, că s-au adunat aici „pentru ca și sufletul acestui neam al omenirii ce se numește popor român, să-și reverse în lume comora cuprinsului său sufletesc”. Ideea acestui mare act de patriotism își are începuturile în trăirea și simțirea cu adevărat românească a unui cleric bucovinean, Iraclic Porumbescu, care propunea o astfel de întrunire încă din 1856, când scria: „Deschiderea mormintelor domnești de la Putna”. Ideea este reușită 13 ani mai târziu, fie de C. Aronovici, cum crede Slavici; fie de M. Eminescu, cum susține T. V. Ștefanelli și Leca Morariu. Oricum, a fost Eminescu sau nu inițiatorul serbării zice I. Slavici, „serbarea nu s-ar fi făcut, dacă el n-ar fi strălucit”. Într-un apel făcut tuturor studenților români de pretutindeni, Eminescu scria: „Nu Junimea Română academică a propus ideea serbării, ea porcede din conștiința națională română. Națiunea română dorește cultură și cultura ei trebuie să fie una, omogenă la Prut și la Someș, omogenă în sinul Carpaților cărunți și pe malul Dunării bătrâne”. Desprindem, dintr-un apel din 1869, simțăminte pline de patriotism, ca acestea: „Fiecare națiune conștientă pune preț pe trecut și cultivă amintirea faptelor petrecute în trecut. Româniul au și el un trecut și sint doritori să facă la fel... Deși desăfăcut azi, unii de alții în privința politică ne uneste totuși aceeași limbă, aceleași obiceiuri și datine, aceeași religie și credință politică și socială... Apelul a făcut multă vilvă și a fost primit pretutindeni ca o nădejde de mîntuire. Studenții de la București, din Iași și cei de la Paris cuprinși de o „Sublimă emoție” răspund că s-a lansat cel mai frumos și cel mai nobil mijloc, prin care, departe de orice pasiune nedemnă, se va demonstra cu țările, cum înțelege Junimea a-și împlini sacra datorie către istoria neamului său. Faceți din Ștefan cel Mare — scriau studenții din Paris — „simbolul românismului, căci în el se rezumă concepțiunea unei singure Români și transformați aniversarea morții lui într-o sărbătoare națională”. În presa din țară apar liste cu numele donatorilor. Peste tot, în țară și străinătate presa vremii rezerva tot mai mult spațiu acestui eveniment, încât stăpînirea intră în panică. Telegrammele Ministerului de Interne din Viena, imediat au împinzit prefecturile și primăriile, somînd drastic pe oamenii stăpînirii, să ia toate măsurile posibile spre a împiedica orice manifestare a poporului. Consistoriul bisericesc face un raport în care se arată că „numărul oaspeților nu importă. În fond este aceeași serbare anuală, hramul mănăstirii, care se serbează an de an...”. În urma acestor rapoarte autoritățile austriece intră în dilemă: nu puteau nici să oprească hramul și nici să admită specularea acestui eveniment pentru scopuri politice. Oricum greutățile continuă. Intervenind războiul franco-german, precum și alte motive de ordin politic, moral și material, fac ca serbarea să se amine pentru anul viitor. Banca Zehetbauer din Viena unde studenții depuseseră banii dă faliment și studenții se văd în mare strîmtoare. Nu renunță însă la pregătiri. Se alege un nou comitet și se fac noi colecte. Se trimit delegați la fața locului pentru pregătirea serbării, în fruntea cărora se afla Eminescu, numit secretar al comitetului de organizare. Slavici — președintele acestui comitet, sosește ceva mai târziu, întrucît înainte de a părăsi Viena este chemat la poliție, audiat, anchetat, avertizat și îndemnat să renunțe la steaguri, la discursuri, la pompă, la întrunire chiar. Dar mai degrabă și-ar fi întors Dunărea apele îndărăt, decât să renunțe junii români la ceva din toate acestea. Tinerii studenți erau conștienți, că un popor „fie el cel mai puternic din lume, este condamnat la moarte și va muri desigur, dacă nu are conștiința naționalității sale. Cel mai prompt exemplu și cea mai elocventă dovadă, că un popor a uitat cine este și ce este, nu poate fi alta decât ignoranța trecutului său și disprețul pentru părinți”. Desigur, adăugau studenții leșeni, în iureșul acelor zile fierbinți de august „va muri acel popor și merită să moară, căci nimic nu mai rămîne, care să justifice existența sa”. Bucovinenii, în calitatea lor de gazdă, au sărit cu trup și suflet în ajutorul studenților, la loc de cînteț situîndu-se viitorul mitropolit Silvestru Morariu și familia Hurmuzachi, în care cultul iubirii de neam se cultivă la cel mai înalt grad. Cu cîteva zile înainte de 15 aug. într-un schimb de scrisori între Eminescu și D. Brătianu de la

Iași, acesta din urmă adînc mișcat de frumusețea rîndurilor primite din partea tînrului și talentatului poet, îi răspunde: „... toți facem istorie, sint însă momente importante ca cel de astăzi, cînd lumea se trezește ca dintr-un vis. România liberă, pînă astăzi înmărmurită, deodată tresări în prezența serbării noastre. La Putna nu va fi parastas, ci celebrarea unei mari nașteri”.

În seara zilei de 14 aug., la orele 22, se anunță intrarea preoților în biserică, prin tragerea a 21 de salve. A doua zi, după Sf. Liturghie, stud. Xenopol venit de la Berlin a ținut un înflăcărat și zguduitoare cuvînt. Spre sfîrșitul cuvîntului vorbitorul subliniază că „între starea de acum și cea de atunci, între lupta ce luptă Ștefan cel Mare și lupta pe care trebuie să o luptăm astăzi, este o asemănare ascunsă; căci și atunci ca și acum era o mare mișcare pentru neatinerea poporului; erau și atunci pericole cumplite din lăuntru și din afară, dar Ștefan fu mai puternic decît amenințările timpului său”. În final, tînrul Xenopol entuziasmat învoca ca într-o rugăciune, figura ilustrului erou: „Iară tu umbră măreață a lui Ștefan cel Mare, coboară-te în sufletul poporului tău și cu puterea ta de fier încordează-i voiața spre împlinirea acelor sfințe datorii, pe care le impune oricărui neam ce năzuiește nemurire”. Și așa a fost. N-a trecut mult timp și duhul marelui Ștefan a făcut ca toți frații aflați sub nedrepte stăpîniri străine să revină în „brațele părintești” ale patriei mame. Relievelor marelui erou al creștinătății, erau o nădejde sigură de reviere a Moldovei. Ar fi fost o nedreptate, ca peste o grădină atît de frumoasă, pardosită de la un capăt pînă la celălalt cu morminte din cele mai grăitoare asupra trecutului nostru, să se suprapună o stăpînire pentru totdeauna. Comitetul de studenți și monahii gazdă și-au îndeplinit onorabil sarcinile, iar ecoul, proporțional și aspectele serbării, atît în extensiune cît și în adîncime s-au răspîndit ca fulgerul. A fost pentru înția oară cînd junii români de la toate universitățile din țară și de peste hotare se întruneau la o serbare comună românească, întru amintirea unui domn comun, în inimă și simțiri. Fuseseră așa de mare însuflețire, încît puteai să juri că Ștefan sunase din corn ca să-și adune plășile. Toți purtau flamuri tricolore, flori, instrumente muzicale. Clopotele mănăstirii și ale celorlalte biserici vecine sunau ca-n vîremurile vechi, cînd volevoizi își cheamau vitejii la luptă. Și dacă cu cîteva zile înainte de serbare, pretutindeni se făceau legămînte, să fie prezenți la Putna, ajunși aici, în fața actului deja împlinit, au făcut jurămint solemn, să moară pentru limba și țara lor. Aici s-au cristalizat caracterele și s-a oțelit sentimentul de patrie. Aici a dispărut egoismul și s-au înaripat înțelegerea pentru interesele comune. S-au șters aici granițele vremelnice din inimile tuturor, toți cei prezenți devenind solii mîntuitoarei idei de unitate culturală și națională. Au fost toți, cei prezenți aici, străbătuți de un fior sfinț și au afirmat pentru încă o dată, cu țările și convingere fermă, că neamul românesc de pretutindeni, fie el sub orice stăpînire, are un trecut comun de glorie și suferință, dar mai ales un „viitor comun” plin de îndreptățite speranțe.

Serbarea de la Putna a constituit un pas înainte spre unitate. Jarul inimilor aprins acum, a mociat aprins, așa cum mocnește jarul sub cenușă și din acest jar, ceva mai târziu se vor pune bazele societăților „Arboroasa” și ale „Societății Academice Junimea”. Și tot aici trebuie căutat miezul revoluțiilor din 1848, a războiului din 1877, precum și a unirii din 1918.

Dar Putna, nu înseamnă numai această filă din istorie, ci ea spune mult mai mult. Ea este istorie, literatură, sculptură, pictură, artă, ... toate acestea fiind dovezi grăitoare ale culturii și ale permanenței noastre pe aceste meleaguri scaldate în sudoare, lacrimi și sînge nevinovat. Putna, prin focul sfinț al credinței care neconținut a ars în curgere de multe secole pe altarul ei, prin școlile ce au funcționat aici, prin evenimentele importante din istoria țării la care ea a luat parte, a fost numită pe bună dreptate de Președintele României de azi „școală de patriotism”; de Iorga „Mecca a Românilor”; de Eminescu „Altar al conștiinței naționale”, de G. Galaction „sanctuar al neamului”. Ea este marmora, piatra, bronzul în care s-au săpat datele, numele, generozitatea, întreg trecutul nostru de odinioară, iar clopotul „Bugă” ne cheamă azi la o viață și la o Putnă nouă.

Protos. Ștefan Gușă

La a 41-a Aniversare...

(Continuare din pag. 1)

multilaterală a tinerei generații pentru muncă și viață.

Prin participarea masivă a oamenilor muncii la fenomenul culturii și îndeosebi în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, întreaga noastră cultură a devenit o cultură de masă. Numărul instituțiilor culturale s-a înzecit iar cel al iubitorilor de frumos s-a însutit — radioul, televiziunea, teatrele, cinematografele, casele de cultură, căminele culturale sînt la îndemîna tuturor la orașe și sate, iar bibliotecile, ziarele, revistele, tipăriurile de tot felul contribuie la îmbogățirea culturală a întregului popor.

În acord cu marile prefaceri care au urmat actului de la 23 August 1944, Marea Adunare Națională a adoptat, la 21 august 1965 noua Constituție a Republicii Socialiste România. Legea fundamentală a țării ilustra amploarea și complexitatea operei de construcție socialistă a României și conștiința victoriei deplină și definitivă a socialismului în patria noastră.

O problemă de o semnificație cu totul aparte care și-a găsit o deplină rezolvare în anii de după eliberare este problema națională în România. 23 August 1944 a deschis epoca în care au fost lichidate toate formele de inegalitate, discriminare și asuprire socială și națională.

În anii construcției socialiste și mai ales în ultimele două decenii s-a acordat o mare atenție dezvoltării armonioase a întregului teritoriu al patriei, a tuturor celor 40 de județe ale țării prin amplasarea unitară și echilibrată a unităților economice, a instituțiilor de învățămînt, cultură și sănătate. Între marelle obiective economice înalte în anii noștri amintim: Canalul Dunăre—Marea Neagră, metroul bucureștean, Transfăgărășanul, Uzinele Olcit, hidrocentrala Porțile de Fier, combinatele siderurgice de la Galați și Călărași, platformele chimice de la Pitești și Midia-Năvodari, șantierul naval de la Tulcea și Mangalia, etc.

Ziua eliberării patriei noastre de sub dominația fascistă a dus și la o schimbare radicală a poziției țării noastre pe arena internațională. România se bucură azi în lume de un binemeritat prestigiu. Acest prestigiu și l-a cîștigat prin politica sa externă de pace, colaborare și înfrățire cu toate

Conferința pentru dezarmare și pace a preoților de la Cursurile de îndrumare misionară și pastorală de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

În ziua de 30 iulie a.c., a avut loc, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, o conferință specială consacrată dezarmării și păcii, la care au luat parte toți preoții ce se află aici la cea de a 71-a serie a Cursurilor de îndrumare misionară și pastorală, în frunte cu P. C. Arhidiacon Prof. Dr. Constantin Voicu, rectorul Institutului, însoțit de profesorii programați cu conferințe în săptămîna respectivă.

Lucrările conferinței au fost deschise de P. C. Păr. Rector Dr. C. Voicu, care, într-o amplă cuvîntare, a arătat că situația politică actuală din lume, agravată prin apariția unor noi pericole care pun în primejdie pacea și viața pe planeta noastră, a determinat pe Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu să ia „o nouă inițiativă menită să sensibilizeze încă o dată Țara și nu numai Țara noastră, față de pericolul real care amenință viața și pacea omenirii”, inițiativă concretizată în „Apelul pentru dezarmare și pace al Frontului Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România, adresat partidelor și organizațiilor democratice, guvernelor, tuturor popoarelor din țările europene, din Statele Unite ale Americii și Canada”, lansat la Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. din 23 mai a.c. Cuvîntarea P. C. Sale, axată pe învăță-turi biblice și patristice despre datoria noastră de a promova viața și pacea în lume, bogată în referințe și aprecieri privind roadele păcii în țara noastră, sub conducerea Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, ales recent ca membru titular și Președinte de onoare al Academiei R. S.

„Omul înțelept veghează pașii săi”

(Continuare din pag. 1)

ghe presupune control asupra noastră, iar un om adevărat, un creștin bun trebuie să-și aibă mereu toate ale sale sub control, trebuie să-și fie mereu un foarte priceput și sever regizor, în mare atenție avînd în primul rînd „paza minții”, cum se spune în termeni monahicești, din minte, din sufletul nostru pornind toate ale noastre, bune sau rele. „Ochiul veghetor — spune Sf. Ioan Scărarul — curăță mintea, iar somnul mult împietrește sufletul”, ceea ce vrea să ne învețe că trezvia, sau starea de veghe, trăirea cît mai mult în duh adîncește și ascute în același timp ființa noastră spirituală, purificînd-o și întărind-o în fața tentațiilor negative, pe cînd îmbuibarea și trîndăvia o îngroașă, o

anchilozază, o predispune la concesii spre păcat, o împinge spre patimi.

Intemnițat fiind la Roma și orientîndu-se după armura soldatului roman care îl străjuia, Sf. Apostol Pavel scrie Efesenilor și nouă totodată: „Stați în picioare... tîneți-vă bine, încingîndu-vă mijlocul vostru cu adevărul și îmbrăcîndu-vă cu zăua dreptății...” (Ef. 6, 13), el însuși veghindu-și pașii cu o extraordinară grijă, biruind inimaginabile ispite și osteneți, atent fiind permanent să nu smintească în vreun fel sau altul pe cei ce îi chema la o viață înnoită în Iisus Hristos — Domnul nostru, să nu lezeze, sub nici o formă, lucrarea de propovăduire a Evangheliei. În felul acesta, după Mîntuitorul Iisus Hristos, el ne-a dat pildă de via, concretă, de adevărată vie-

popoarele. Mai ales în ultimii 20 de ani de cînd destinele patriei noastre sînt în mîinile vrednicului bărbat de stat Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu. România este prezentă activ în arena vieții internaționale. Prin glasul autorizat al Domniei Sale, țara noastră se pronunță cu consecvență și hotărîre pentru pace, dezarmare, neamestec în treburile interne ale altor state, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Transformările profunde pe toate planurile vieții poporului nostru au favorizat obținerea unor însemnate realizări și în domeniul vieții bisericești. Și-au găsit o dreaptă rezolvare în acești ani de după eliberare probleme bisericești care de veacuri au rămas nerezolvate. Astfel s-a stabilit un climat sănătos, de înțelegere, colaborare și egalitate între culte. Biserica Ortodoxă Română a înscris între înfăptuirile ei din acești ani obiective ca acestea: o nouă legislație și organizare bisericească, reîntregirea Bisericii ortodoxe românești din Transilvania, canonizarea sfinților români, reorganizarea învățămîntului teologic și trecerea lui în întregime sub oblăduirea Bisericii, îmbogățirea literaturii teologice cu lucrări originale, traduceri din Sfinții Părinți, manuale pentru Institute și Seminarii, apariția unor noi publicații periodice, propășirea artei bisericești tradiționale și restaurarea vechilor monumente de artă, dezvoltarea legăturilor tradiționale cu Bisericile ortodoxe surori și cu celelalte Biserici creștine, înființarea de comunități ortodoxe românești peste hotare, promovarea ecumenismului practic local și participarea activă la mișcarea ecumenică, contribuția Bisericii noastre, alături de celelalte culte, la apărarea păcii și la activitatea Frontului Democrației și Unității Socialiste etc.

Toate aceste frumoase și temeinice realizări pe plan bisericesc ne determină să ne aflăm pe linia vechii noastre tradiții ortodoxe și românești de slujire a Bisericii străbune și a patriei noastre iubite.

Cu sentimente de adîncă prețuire pentru tot ce s-a realizat nou și durabil în patria noastră în anii cei mai mănoși pe care îi trăiește poporul nostru, slujitorii și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române aduc omagiul lor respectuos acestui August eliberator, iar eroilor care s-au jertfit pentru fericirea noastră a tuturor le aduc binemeritată cinstire.

România, și menită să sensibilizeze conștiința slujirii păcii și datoria unei adevizii însuflețite la ideile și propunerile judicioase ale Apeluului în cauză, a avut un vibrant ecou în rîndul preoților cursanți fiind puternic aplaudată.

În momentele următoare, P. C. Pr. Vasile Popa (Ep. Oradea) a dat citire Apeluului pentru dezarmare și pace al F.D.U.S., iar P. C. Pr. Cloriță (Ep. Buzău) a citit Scrisoarea Bisericii Ortodoxe Române către organizațiile religioase internaționale, prin care acesta le cheamă „să acționeze în spiritul rațiunii cu înaltă responsabilitate umană, în scopul apărării păcii, al însuși vieții pe planeta noastră”. Ambele documente au fost aplaudate cu entuziasm.

Din partea preoților cursanți au luat cuvîntul — exprimîndu-și atașamentul față de cauza păcii și a dezarmării — următorii preoți: Gheorghe Albiciuc (Ep. Timișoara), Dumitru Filip (Ep. Buzău), Petru Crăciun (Ep. Iași), Teodor Balaj (Ep. Cluj), Emil Tache (Ep. Rîmnic și Argeș), Constantin Guzgă (Ep. Iași) și Mihai Suru (Ep. Timișoara), iar pr. Dumitru Ciocla a dat citire unei pozii proprii intitulată: „Distrugeți armele”.

Conferința specială a celor 250 de preoți cursanți s-a încheiat cu adoptarea unei telegrame adresate Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, în care se exprimă dorința de pace a tuturor, adeziunea unanimă la ideile nobile ale Apeluului F.D.U.S. și sprijinul neprecupețit pentru strădaniile conducerii țării întru apărarea păcii și realizarea dezarmării.

Pr. lector I. Glăjar

țuire superioară umană, de viețuire responsabilă, strîndu-și trupul și dirijîndu-și întreaga ființă, întreaga lucrare numai și numai spre zidirea binelui în lume.

Pe de altă parte, omul înțelept, și spre asta se cuvine să tindem cu toții, se străduiește ca gîndurile, vorbele, faptele sale de orice fel, tot ceea ce întreprinde, tot ceea ce crează cu mîntea sau brațele sale să fie numai spre zidire, a sa proprie, și a obștei din care face parte, spre binele tuturor oamenilor.

Astfel de glasuri înțelepte se aud astăzi tot mai mult, pe toate meridianele, cutremurate de ceea ce lipsa de înțelepciune, lipsa de veghere de care am vorbit mai sus, ar putea aduce asupra omenirii, prin atitea arme și atitea alte materiale ucigătoare, acumulate pe planeta noastră, cît și prin ura, lăcomia, dorința oarbă de stăpînire acumulate în sufletele multor oameni.

Să cerem deci mai mult ca oricînd, cu căldură și stăruință de la Părintele luminilor, în rugăciunile noastre de la biserică, de acasă și de oriunde ne-am afla, cît mai multă lumină, înțelepciune, pricepere, țărîe, pentru noi și pentru cei ce stau la cirna popoarelor, spre a ne veghea pașii, spre a ști să deosebim cît mai fără greș binele de rău și a ne conduce corabia vieții personale și a omenirii spre țărîmuri luminoase, de dreptate și pace, de bucurie pentru toți fiii Părintelui, de zidire a cît mai mult bine în lume.

P A T R I A

„Pe ostașii români căzuți pe cîmpurile de luptă pentru apărarea Țării, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăția Sa”.

Peste patruzeci de trepte suit-am cu rivnă
De cînd Țara-i făcută rotundă
Ca plina dorită de guri de copii
Cu boaba de strugur presărată prin vii.

Sfîntă Țară pecetluită cu har
Și ctitorită din spice de grîu
Stropită ți-e glia, străbunul hotar
Cu lacrimi de eroi jertfiți lingă riu.

Pămînt semănat cu mii de martiri
Mucenici și eroi descălecați în nemurire
V-asternem la cruci înfloriți trandafiri
Și în psalmi de rugă vă cîntăm pomnire.

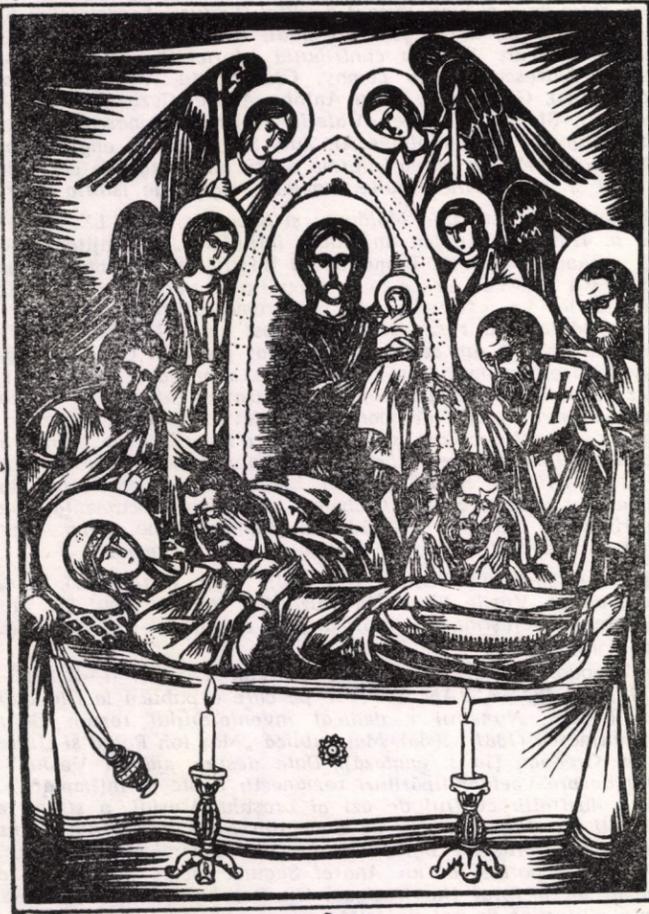
Urcă noi trepte românul scărarul
În Patria liberă cu flori pe poteci
Încruste în marmură albă poporul
Chipu-ți de mamă iubită în veci!

Pr. Dumitru Mihali

Gînduri la Adormirea Maicii Domnului

Mitropolitul Nicolae Bălan:

O conștiință încărcată de responsabilitatea misiunii preoțești

Ca filii luminați ai sfintei noastre Biserici, noi, dreptmăritorii creștini, preamărim pe Dumnezeu cel în Treime lăudat, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită și cinstim pe „Preasfânta, curata, preabinecuvîntată, mărita, stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria”, „din care Dumnezeu S-a intrupat și prunc S-a făcut, Cel ce este mai înainte de veac.” La aceasta ne îndemnăm nu numai învătătura Bisericii noastre, ci și rînduiele de slujbă. Noi nu putem lua parte la o slujbă dumnezeiască, fără să fim angajați și întru cinstirea Maicii Preacurate. La dumnezeiasca Liturghie, de pildă, după ce spunem, cu cîntare, adresîndu-ne lui Dumnezeu: „Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvîntăm, Ție Îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezului nostru”, ni se aduce aminte și de cinstirea cu care sintem datorii Maicii Domnului, căci ni se spun cuvintele: „Mai ales pentru Preasfînta, Preacurata, Preabinecuvîntată, mărita Stăpîna noastră de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria”. Drept răspuns la această aducere aminte, noi izbucnim din sufletele noastre cîntare cinstitoare pentru „Născătoarea de Dumnezeu și Maica Lumini” și zicem: „Cuvine-se cu adevărat să Te ferichim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și preanevinovată și Maica Dumnezului nostru, Ceea ce ești mai cinstită decît heruvimii și mai mărită fără de asemănare, decît serafimii. Care fără strîcăciune pe Dumnezeu Cuvîntul l-ai născut. Pe Tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, Te mărim.”

Pentru noi, cei împodobii cu gînduri izvorite din adîncul teologiei ortodoxe, Maica Domnului este „maica a toată lumea”, „biserică sfințită și rai cuvîntător, lauda fecioriei”, „cer și biserică dumnezeirii”. De aceea vorbind cu Ea, în rugăciune, prin alcătuirii de la sfintele slujbe, ne exprimăm neștiința și neputința noastră întru a-i aduce vrednică cuvînt de laudă și zicem: „Cum Te vom numi, Ceea ce ești cu dar dăruită? Cer, că ai răsărit pe Soarele Dreptății; Rai, că ai odrăslit floarea nestrîcaciunii; Fecioară, că ai rămas nestrîcătă; Maică curată, că ai avut în sfintele tale brațe fiu, pe Dumnezeu totul.”

Cu astfel de gînduri întîmpinăm pe Maica Domnului, în rugăciunile noastre, la dumnezeieștile slujbe și la sfintele sărbători rînduite de sfînta Biserică în cinstea ei. Astfel, la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, cînd facem pomenire de trecerea ei din această viață pămîntească la cele veșnice și mai presus de lume, împlineind rînduiala de slujbă hotărîtă pentru această zi, ne revărsăm sufletul în cîntare și zicem: „Întru naștere fecioară ai păzit, întru adormire, lumea nu ai părăsit. Mutatu-Te-ai la viață, fiind Maica Vieții, și cu rugăciunile Tale, mîntuiești din moarte sufletele noastre.”

pe Maica Domnului o cinstim, pentru că este mama Mintuitorului nostru. De aceea sintem bucușoi să zicem, în gînd de rugăciune: „Preabinecuvîntată ești, de Dumnezeu Născătoare, Fecioară, că prin Cel ce S-a intrupat din Tine, iadul s-a robit, Adam s-a chemat, blestemul s-a pierdut, Eva s-a mîntuit, moartea s-a nimicit și noi am înviat. Pentru aceasta, cîntînd, strigăm: Bine ești cuvîntat, Hristoase Dumnezului nostru, Cel ce bine ai voit așa, mărire Ție!”

În ortodoxie, cine se bucură, de Domnul Hristos, se bucură și de Maica Domnului. Cine preamărește pe Domnul Hristos, cinsteste și pe Maica Domnului. Creștinul dreptmăritor se uimește de mărimea Maicii Domnului și zice: „Spăimîntat-s-au toate de dumnezeiască mărimea Ta, că Tu Fecioară, neispîtită de nuntă, ai avut în pîntece pe Dumnezeu cel peste toate și ai născut pe Fiul cel fără de ani, Care dăruiește pace tuturor celor ce Te laudă pe Tine”. Creștinul dreptmăritor se bucură de „Maica bucuriei” și zice: „De Tine se bucură, Ceea ce ești plină de dar, toată făptura, soborul îngeresc și neamul omenească... De Tine se bucură toată făptura, mărire Ție!”

Dar preamărirea Domnului Hristos și cinstirea pe care o aducem Maicii Domnului sînt totdeauna pe măsura curăției sufletelor noastre, căci pe măsura curăției este cunoștința de Dumnezeu și a lucrurilor lui Dumnezeu. Dacă vrem să rămînem și să înaintăm în preamărirea Domnului Hristos și în cinstirea Maicii Sale, să ne silim să ajungem la o cifră mai deplină curăție sufletească. La aceasta ne ajută și Maica Domnului, pe care o rugăm, zicînd: „Pe Tine, preacuratul palat al împăratului Ceresc, ceea ce ești mult lăudată, Te rog, curățește-mă de păcate, și o fă locaș înfrumusețat al Treimii celei dumnezeiești, ca să lăudăm puterea și mila Ta cea nemăsurată, fiind mîntuit, eu, netrebnicul robul Tău.”

Ieromonah Teofil Părăian

Redactîndu-și testamentul încă de la data de 1 iunie 1945, ca unul care dusesese de însuși la Iași mesajul Ardealului de a se „alipi fără condiție la România”, mitropolitul Nicolae Bălan declara între altele: „m-am identificat cu poporul român pe care l-am iubit din tot sufletul meu. M-am bucurat de bucuriile lui și am trăit împreună și suferințele lui. Multumesc Tatălui Ceresc că m-a învrednicit să trăiesc bucuria de a ne fi văzut înfăptuită unitatea politică națională, apoi Ardealul din nou alipit la Patria-mamă și-L rog fierbinte ca să ne scoată țara la liman bun și din mijlocul zilelor grele de astăzi. Apăsător de ele am scris și aceste șire ale testamentului meu, dar am nădejde în ajutorul lui Dumnezeu și în puterea de viață cu care a înzestrat poporul românesc că va birui greutățile vremii și va ieși întărit din ele.”

Recitînd aceste rînduri îți vin în minte fără să vrei două lucruri strîns legate unul de altul și anume, că în cei 9 ani cît a mai trăit după data redactării testamentului el n-a mai ajuns să consențeze în cuprinsul lui celelalte două lucruri mari, pe care l-a fost dat să le trăiască: anularea diktatului de la Viena și revenirea Ardealului în cadrul Statului național unitar român și apoi, ca o consecință bisericască a lui, reunificarea Bisericii Românești din toamna anului 1948. Poate că aceste două lucruri, care au încununat strădania vieții lui întregi au fost prea mari și prea coplesitoare încît din clipa împlinirii lor ele au trecut de-a dreptul în istorie, iar ierarhul care le-a propovăduit nedespărțite una de alta decenii de-a rîndul nu va mai fi socotit necesar să le mai amintească și în cuprinsul unui document cu caracter mai mult sau mai puțin personal. În schimb, acum cînd medităm la felul în care și-a desfășurat activitatea în cadrul vieții spirituale și sociale a poporului român împlînd parcă și dominînd cu personalitatea lui multe din importante manifestări bisericesti între 1920—1954, socotim că, sub multe aspecte, strădaniile lui au fost hotărîtoare și binefăcătoare tocmai pentru felul plener în care el a înțeles să contopească într-un singur tot, atît devotamentul pentru slujirea lui Dumnezeu cît și cel pentru slujirea poporului.

Nu trebuie să se uite că însăși alegerea ca mitropolit în 1920 s-a făcut într-un entuziasm rar întîlnit datorită seriozității și avîntului cu care își desfășurase înainte, vreme de 15 ani, activitatea sa profesională, publicistică și patriotică. Dar mai ales ca ierarh începînd cu anunțarea programatică de la Rusaliile anului 1920 apoi prin luminoasele sale discursuri în senatul țării din 1924 și 1925 în legătură cu noua constituție care avea să sprijine și Legea și Statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române pe temeiurile șaguniene ale Statutului organic, apoi în 1928 cu privire la Legea Cultelor și în 1929 la lupta împotriva Concordatului, prin care cerea să se scoată Biserica Ortodoxă din inferioritate față de celelalte culte, în toate aceste ocazii, entuziasmul, temeinicia argumentării și înțelegerea superioară cu care puneau problemele polarizau în așa măsură conștiințele ascultătorilor încît a reușit să creeze curente de opinii în cele mai largi cercuri ale vieții publice și bisericesti. Cine l-a auzit vorbind la Cluj în 1933 cu ocazia constituirii Frăției Ortodoxe ori la Alba Iulia și Blaj în 1939 și 1948 făcînd apeluri calde la unitate națională și la reunificare bisericască nu poate uita niciodată freamătul și ecoul puternic în stare să rechemă duhul și căldura de altădată a luptătorilor români pentru ortodoxie și pentru popor. „Am nădejdea tare, spunea el în 1923, că acest popor care și-a înfăptuit cu atîtea jertfe unitatea sa națională, nu va tolera să-i dezbine fiii tocmii Biserica, ci își va restatornici și vechea sa unitate”. „Sfînta noastră Biserică este însăși Biserica lui Hristos coborîtă cu toată comoara darurilor ei în mijlocul poporului român”.

Unul din acordurile cele mai des subliniate în cuvîntările sale e caracterul popular al Bisericii Ortodoxe: „Biserica noastră în ceea ce este ea, instituție de origine divină, iar nu alcătuită pur omenească, a fost totdeauna o Biserică a poporului”, zicea ierarhul în 1942.

În împrejurările grele ale anului 1940, cînd o parte a teritoriului patriei noastre a fost smulșă și alipită în chip samavolnic Ungariei hortiste, mitropolitul Nicolae declara: „Diktatul sau arbitrajul este ceva necunoscut. Eu nu arunc soarta națiunii mele într-un necunoscut. În consecință nu primesc arbitrajul și protestez cu demnitate și cu hotărîre împotriva lui”.

Dar și în toate celelalte sectoare de activitate marelui ierarh căuta să trezească, să răscolească, să provoace interes și putere de dăruire. În recitarea mănăstirii „Brîncoveanu” de la Sîmbăta de Sus, unde-și doarme somnul de veci, el vedea împlinirea unei datorii de conștiință față de un erou al neamului care s-a jertfit pentru credință și deopotrivă

publicistică și patriotică. Dar mai ales ca ierarh începînd cu anunțarea programatică de la Rusaliile anului 1920 apoi prin luminoasele sale discursuri în senatul țării din 1924 și 1925 în legătură cu noua constituție care avea să sprijine și Legea și Statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române pe temeiurile șaguniene ale Statutului organic, apoi în 1928 cu privire la Legea Cultelor și în 1929 la lupta împotriva Concordatului, prin care cerea să se scoată Biserica Ortodoxă din inferioritate față de celelalte culte, în toate aceste ocazii, entuziasmul, temeinicia argumentării și înțelegerea superioară cu care puneau problemele polarizau în așa măsură conștiințele ascultătorilor încît a reușit să creeze curente de opinii în cele mai largi cercuri ale vieții publice și bisericesti. Cine l-a auzit vorbind la Cluj în 1933 cu ocazia constituirii Frăției Ortodoxe ori la Alba Iulia și Blaj în 1939 și 1948 făcînd apeluri calde la unitate națională și la reunificare bisericască nu poate uita niciodată freamătul și ecoul puternic în stare să rechemă duhul și căldura de altădată a luptătorilor români pentru ortodoxie și pentru popor. „Am nădejdea tare, spunea el în 1923, că acest popor care și-a înfăptuit cu atîtea jertfe unitatea sa națională, nu va tolera să-i dezbine fiii tocmii Biserica, ci își va restatornici și vechea sa unitate”. „Sfînta noastră Biserică este însăși Biserica lui Hristos coborîtă cu toată comoara darurilor ei în mijlocul poporului român”.

Unul din acordurile cele mai des subliniate în cuvîntările sale e caracterul popular al Bisericii Ortodoxe: „Biserica noastră în ceea ce este ea, instituție de origine divină, iar nu alcătuită pur omenească, a fost totdeauna o Biserică a poporului”, zicea ierarhul în 1942.

În împrejurările grele ale anului 1940, cînd o parte a teritoriului patriei noastre a fost smulșă și alipită în chip samavolnic Ungariei hortiste, mitropolitul Nicolae declara: „Diktatul sau arbitrajul este ceva necunoscut. Eu nu arunc soarta națiunii mele într-un necunoscut. În consecință nu primesc arbitrajul și protestez cu demnitate și cu hotărîre împotriva lui”.

Dar și în toate celelalte sectoare de activitate marelui ierarh căuta să trezească, să răscolească, să provoace interes și putere de dăruire. În recitarea mănăstirii „Brîncoveanu” de la Sîmbăta de Sus, unde-și doarme somnul de veci, el vedea împlinirea unei datorii de conștiință față de un erou al neamului care s-a jertfit pentru credință și deopotrivă

pentru libertatea și neatinerea patriei sale.

Una din plăcerile cele mai statornice ale mitropolitului Nicolae era silința lui de a trezi în viitorii preoți interes și pasiune pentru carte și pentru munca de cercetare. S-a mai scris adeseori despre această „cîntorie de frunte” a marelui ierarh de la Sibiu, care, se știe, ar fi fost în stare „să cheituiască toate fondurile mitropoliei” numai să poată pregăti pe la școli din țară și străinătate teologi, cadre tinere cît mai alese și mai temeinice.

Dar și munca de pastorație ori de administrare parohială îl interesa tot atît de mult, cîntînd mereu ocazii și mijloace noi să o trezească și s-o adîncească. Mi-amintesc cît de mult accentua la un absolvent de teologie însușirea de a „călca a preot” de a avea „simț preoțesc”. Îi plăcea în mod deosebit ca tînărul să se frămînte, să pună probleme, să-și precizeze convingerile și atitudinea. De aceea, subliniind adesea pilda tînărului din Evanghelie (Mat. 19, 16—22) făcea tot atît de adeseori apel la cunoscutul cuvînt al lui Goethe: „da-ți-mi idel mari!” Căci, în fond, acest lucru vroia să-l trezească în slujitorii Bisericii: să nu rămîni la periferia vieții, la tîna unei vieți a preotului comod „înțeleni” ci să mîni la adînc (Lc. 5, 4) la miezul lucrurilor. De aceea ca și în propovăduire — ori că era vorba de o predică morală, de una dogmatică ori liturgică, să alege numai o singură idee, dar pe aceea s-o documentezi cît se poate de simțit și de limpede.

Poate că în strădania de a trezi și răscoli conștiințele viitorilor preoți vedea el — profesor smerit ce fusese mulți ani — însăși esența formării preotului și a teologului. Chiar și în insistența cu care plasa la toate parohiile publicațiile seriilor: teologică, didactică, a problemelor vremii ori a seriei „Veniiți la Hristos” el urmărea tot același lucru, căci avea obiceiul să spună: „cînd cartea simte că vrei s-o lași, ea ține-o înainte și te lasă ea înțîi și atunci e vai de tine sărmana preot!” De aceea acum la împlinirea a 30 de ani de la moartea mitropolitului Nicolae Bălan, amintindu-ne acest dar al lui de răscolitor de conștiințe, să nu uităm că poate cel mai curat omagiu ce i s-ar putea aduce ar fi acela de a scormoni și răscoli și noi în adîncul sufletelor noastre de slujitori ai lui Dumnezeu și ai poporului, de a reînnoi atît entuziasmul chemării preoțești, cît și rîvna de îndrumători luminați ai celor încredințați nouă.

T. B.

O meritorie contribuție la lupta pentru pace

Pacea este acel „deziderium omnium”, este cauza comună a oamenilor de bine de pretutindeni. Ca realitate socială, pacea nu este mai presus de puterile omului. Cei care au trăit războiul din urmă, cu jertfele sale uriașe, cu plînsul vădăvelor și al orfanilor, cu îngrozitorul suferințe morale și fizice ale tuturor, prețuiesc pacea mai mult decît alții, căci știu că războiul înseamnă foamete, mizerie, răniți, morți, iar pacea înseamnă liniște, belșug și viață fericită. În lupta pentru o nouă ordine socială în lume, pacea este elementul esențial, indispensabil. Fiecare contribuție în slujba păcii e un pas înainte spre idealul visat de oamenii devotați progresului luminos al omenirii.

Acum cînd se împlinesc 40 de ani de la explozia primei bombe atomice, dorim să semnalăm apariția unei cărți dedicată păcii. Este semnată de Maria Golăescu și este intitulată: „Amin-

tiri din război”, Editura medicală, București, 1985, găsim evocate în carte scene și întîmplări îngrozitoare, drame familiale, spectrul foamei, urgia epidemiilor, cicastrile și sechelele fizice și sufletești ale războiului. Un capitol deosebit al cărții este intitulat: „De ce?”, adică de ce „zile întregi au bătut fără contenire tunurile?” „De ce copiii măruntii înspăimîntați plîngeau agățați de gîtul mamei?”

Războiul în viziunea autoarei este iadul pe pămînt.

Autoarea cărții, fost cadru sanitar al Crucii Roșii în Coreea, în anii în care aici bîntuia războiul. Citînd din jurnalul ei cu data de 28 XII 1952 Maria Golăescu scrie: „Trecem prin Phenian; și se umple sufletul de jale, cînd privești acest oraș, de un milion de locuitori, din care n-a mai rămas întregă nici o casă. Numai mormane de moloz sau schelete de foste case... universitatea, doar un schelet; mai departe o bise-

rică, de asemenea zdrobită. Din celelalte case nu mai deosebești nimic... Mulți copii orfani. După bombardament, se găsesc adesea copii alergînd îngroziiți pe cîmp... aici avurăm ocazia să vedem răniți cu arsuri produse prin flacăra unei substanțe inflamabile, care se întinde progresiv pe piele, peste semănături și pe pămînt, care nu poate fi stîrșit cu apă. Arsurile produse prin napalm pe corpul omenească sînt grave, adînci și produc cicatrici dizgrațioase, desfigurează fața celor atinși...”

Îndemnul de la pagina 82: „Omule! Ia aminte la ceea ce am pățit noi!” este instructiv. El vrea să spună că războiul este o crimă împotriva umanității iar cei care predică pacea se preocupă în continuare de alcătuirea unor noi programe de militarizare, nu sînt decît mesageri ai iadului și morții.

Pr. Prof. onor. N. Neaga

Deschiderea festivă a Cursurilor de îndrumare misionară și pastorală a preoților — seria a 71-a — de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

Între 22 iulie și 21 august 1985, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, se desfășoară Cursurile de îndrumare misionară și pastorală a preoților — seria a 71-a, la care participă 250 de preoți veniți de pe întreg cuprinsul țării.

Deschiderea festivă a acestor cursuri s-a făcut în ziua de 31 iulie a.c. fiind prezidată de P. S. Iustinian Maramureșanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Programul festiv a constat din piese muzicale executate de corala preoților cursanți, condusă de P. C. Arhid. Lector Ioan Popescu.

În cuvîntarea de deschidere, P. C. Rector Dr. C. Voicu, a făcut un scurt istoric al cursurilor de îndrumare misionară și pastorală a preoților, a arătat grija Preafericului Patriarh Iustin, al Bisericii Ortodoxe Române, pentru formarea unei preoții pe măsura vremurilor noi și a cerințelor de azi ale poporului nostru, a subliniat îndatoririle bisericesti și obligațiile cetățenești ale preoților de astăzi și imperativul pastorației din toate timpurile exprimat de Sf. Ap. Pavel: „Fii treaz în toate, fă lucrul Evanghelistului, slujba ta fă-o deplin” (II Tim. 4, 5). Cursurile de îndrumare misionară și pastorală îl ajută pe preot să-și poată face slujba deplin: Slujirea lui Dumnezeu și slujirea oamenilor. De această slujire ține și sprijinirea acțiunilor pentru pace și dezarmare, la care sintem chemați prin Apelul pentru pace și dezarmare al F.D.U.S. din R. S. România, lansat în 23 mai 1985 din inițiativa Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu. În încheierea cuvîntării, P. C. Sa adresează mulțumiri P. F. Părinte Patriarh Iustin, celorlalți ierarhi ai B. O. R. „pentru tot ceea ce fac ca să ne desfășurăm cu folos activitatea noastră la această serie de cursuri”.

Luînd cuvîntul în numele preoților cursanți, P. C. Pr. drd. Mihai Popescu (București) subliniază faptul că preotul de astăzi are nevoie de o pregătire teologică mai înaltă decît în trecut, deoarece și enoriașii pe care îi păstorește sînt cultivați, mai luminați și remarcă necesitatea cursurilor de îndrumare misionară și pastorală pentru „ridicarea pregătirii noastre teologice în toate laturile care privesc activitatea noastră preoțească la parohie” și importanța lor pentru a putea fi „de folos Bisericii noastre și cetățeni devotați ai Patriei noastre dragi, R. S. România”.

P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, în cuvîntul său de învățătură și îndrumare, a vorbit despre cele trei demnități ale preotului: profet, arhieru și împărat și despre atenția, grija și sprijinul de care el se bucură din partea enoriașilor săi atunci cînd este conștient de locul și rolul său excepțional în Biserică și își îndeplinește conștiințios cele trei slujiri ale sale. „Preotul trebuie să aibă inimă și suflet care să bată în ritm cu inima enoriașilor săi... Preotul nu e niciodată scindat, ci e și omul patriei pe care o avem și omul împărăției eterne. Slujind patria de pe pămînt, ne asigurăm patria din cer”. La cursurile de îndrumare misionară și pastorală preotul are ocazia să-și reîmprospăteze cunoștințele, să-și verifice puterile proprii în comparație cu profesorii și cu ceilalți preoți cursanți, să învețe de la ceilalți, să-și înviorizeze elanul, vîzînd că nu e singur lucrător în ogorul Domnului. Beneficiind de pe urma acestor cursuri, se cade să mulțumim tuturor factorilor care ni le înlesnesc. În încheiere, P. S. Sa dorește tuturor preoților cursanți și profesorilor „bucurie în comuniune” și succes.

Pr. lector I. Glăjar

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

SIBIU

Joi, 25 iulie 1985, într-un cadru festiv cu prilejul conferinței preoțești, la Centrul protopopesc Brașov a fost sărbătorită pensionarea C. preoți: Gh. Grama (Brașov-Blumăna), Ol. Bucin (Brașov — Dârste) și N. Modoiu (secretar protopopesc). Cu acest prilej a fost scoasă în evidență activitatea prodigioasă a celor trei preoți menționați, cărora li s-au oferit daruri și buchete de flori.

În 6 august 1985, s-au împlinit 30 de ani de la trecerea la cele veșnice a mitropolitului Nicolae Bălan, primul mitropolit al Ardealului după marea noastră Unire din 1918.

Cu acest prilej, potrivit celor rînduite de I. P. S. Mitropolit Antonie, în catedrala mitropolitană din Sibiu, cît și la Mănăstirea Brincoveanu de la Sîmbăta de Sus, unde se află mormîntul, s-au săvîrșit parastase pentru pomenirea marelui mitropolit Nicolae Bălan, personalitatea sa fiind evocată de P. C. pr. prof. onor. N. Neaga în catedrala din Sibiu și P. C. pr. prof. onor. T. Bodogae la Mănăstirea Brincoveanu.

CLUJ

Sîmbătă, 29 iunie a. c., de praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, fiind și hramul bisericii, Prea Sfințitul Iustinian Maramureșanul, a resfințit biserica din comuna Cicirlău, prot. Baia Mare, jud. Maramureș.

La vremea predicii, Prea Sfințitul Iustinian a rostit un cuvînt de învățătură. Parohul bisericii, pâr. Bob Liviu, pentru rezultate deosebite în activitatea gospodărească și pastorală a fost distins cu distincția onorifică de iconom, cu dreptul de a purta „briu roșu”.

Duminică, 30 iunie a. c., credincioșii din Belîșu Nou, prot. Huedin, au trăit bucuria sfințirii bisericii lor de către P. S. Iustinian. Biserica din Belîșu Nou, cu hramul Sf. Ap. Petru și Pavel, este o construcție nouă. Ea a fost edificată din fond de stat sub conducerea Consiliului popular județean Cluj, în urma strămutării comunei Belîș în vederea construirii barajului de pe Someșul Cald. Prea Sfinția Sa, Episcopul-vicar Iustinian a explicat Evanghelia duminicală.

Duminică, 7 iulie a. c. a săvîrșit slujba resfințirii bisericii Rona de Jos, prot. Sighetu Marmăției. Cu acest prilej, în cadrul Sfinței Liturghii arhieresti, a fost hirotonit întru diacon teologul Zetea Vasile, originar din Vilele Apei, jud. Maramureș. Prea Sfinția Sa a vorbit despre înțelesul și însemnătatea semnului Sf. Cruci.

Duminică, 14 iulie a. c., înalt Prea Sfințitul arhiepiscop Teofil, însoțit de P. S. Iustinian au săvîrșit slujba resfințirii bisericii cu hramul „Schimbarea la Față” din Singeorz-Băi, prot. Năsăud.

În cadrul Sfinței Liturghii arhieresti, înalții noștri Ierarhi au rostit cite un cuvînt tematic de învățătură creștină, pornind de la textul evanghelic din duminică respectivă.

Seara, în preluarea resfințirii bisericii „Schimbarea la Față”, înalții Ierarhi au oficiat slujba vecerniei în biserica mare din Singeorz Băi, cu care prilej au rostit cuvînt de învățătură pentru credincioșii prezenți.

În cadrul vecerniei de vineri, 19 iulie a. c. a avut loc slujba tunderii în monahism, la mănăstirea Rohia, prot. Lăpuș a P. C. Sale pr. Ioan Hodea. Noul ieromonah a primit numele de Iustin, prin tundera în monahism. Slujba vecerniei și cea a tunderii în monahism a fost oficiată de către Prea Sfințitul Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul.

La sfinșitul vecerniei, P. S. Sa a vorbit credincioșilor prezenți despre „Rolul monahismului în viața Bisericii noastre”.

Duminică, 28 iulie 1985 a fost resfințită biserica cu hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril din filia Mănăsturel, parohia Ciceu Mihăiești, prot. Năsăud. Slujba resfințirii și Liturghia arhierescă a fost oficiată de Prea Sfințitul episcop-vicar Iustinian, care a rostit un cuvînt de învățătură.

Duminică, 28 iulie a. c., I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului a săvîrșit slujba tinosirii bisericii, cu hramul „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, din parohia Bont, prot. Dej.

În cuvîntul de învățătură rostit, I. P. S. Sa a vorbit despre grija lui Dumnezeu față de noi.

Pentru merite în activitatea gospodărească și pastorală, părintele paroh Budean Petru a fost distins cu distincția bisericească de „iconom”.

Hirotoniri. În ziua de 4 iulie și respectiv 6 iulie a. c. înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil, a hirotonit întru diacon și respectiv întru preot pe teologul Corolan Fabian pe seama parohiei Remetea Chioarului, prot. Lăpuș, jud. Maramureș.

În ziua de 7 iulie și respectiv 9 iulie a. c. a fost hirotonit întru diacon de către P. S. Iustinian și întru preot de I. P. S. Teofil, teologul Zetea Vasile pentru parohia Petreștii de Sus, prot. Turda, jud. Cluj.

În ziua de 6 iulie și 7 iulie a. c. a fost hirotonit întru diacon și respectiv întru preot, de către I. P. S. Teofil, teologul Pintea Vasile pe seama parohiei vacante Silivașul de Cimpie, prot. Bistrița.

În ziua de 24 iulie și 25 iulie a. c. a fost sfințit întru diacon de P. S. Iustinian și respectiv întru preot de I. P. S. Teofil, teologul Conea Vasile, pentru parohia Dănești, prot. Baia Mare, jud. Maramureș.

ORADEA

Duminică, 7 iulie 1985, P. S. Episcop Vasile a săvîrșit slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Valea Vinului, prot. Satu-Mare, în urma lucrărilor de înnoire din ultimii ani, în exterior, prin tencuire în terasit, iar în interior, prin împodobirea cu o frumoasă pictură în ulei. Pentru activitatea pastorală și gospodărească meritorie, preotului paroh Viorel Gavra i s-a acordat rangul de iconom, întru care a și fost hirotesit. Ierarhul a ținut un ziditor cuvînt de învățătură.

Duminică, 14 iulie 1985, chiriarul a oficiat slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire în interior și exterior a bisericii din parohia Ianoșda, protopopiatul Oradea. Pentru zelul pastoral și pentru spiritul gospodăresc de care a dat dovadă, preotul-paroh Ioan Mitrașcă a fost distins cu rangul de iconom, primind și hirotesia în acest grad. Și aici, ca și la Valea Vinului, preotului paroh și episcopilor li s-au înmînat scrisori arhieresti de apreciere.

După masă, chiriarul a săvîrșit vecernia în biserica parohială din Toboșu, prot. Oradea, cu care prilej a oficiat și slujba de binecuvîntare a noii case parohiale. Pentru hărnicia sa, preotului-paroh Vasile Bicăzan i s-a acordat rangul de sachelar. Ierarhul, atit aici, cît și la Ianoșda, a ținut cite un bogat cuvînt de învățătură.

La data de 20 iulie 1985, de sărbătoarea Sf. Prooroc Ilie, P. S. Episcop Vasile, și în acest an a făcut o vizită pastorală în parohia Lucăcent, prot. Carei, în a cărei biserică, unică în felul ei (avînd pictate — pe lîngă icoanele religioase îndătinute — și tablouri din istoria națională a poporului român: Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Alexandru Ioan Cuza, Memorandistii ș. a.) — a săvîrșit, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, sf. liturghie. Răspunsurile au fost date, cu multă simțire, de corul mixt al parohiei, condus cu pricepere de Ovidiu Mărginean. După cuvîntul P. C. prot. Costache Mirea și al noului paroh, pr. Mircea Onof, Ierarhul a ținut un bogat și ziditor cuvînt de învățătură. Și-a manifestat totodată bucuria de prezența preoților romano-catolici din parohiile învecinate Urziceni și Cămin.

Duminică, 21 iulie 1985, chiriarul a binecuvîntat biserica din parohia Recea, prot. Șimleu, în urma unor lucrări de înnoire din ultimii zece ani, în exterior și în interior prin o foarte frumoasă pictură în tempera grasă și cu un iconostas nou, din jertelnicia credincioșilor și prin strădania harnicului preot Miron Pop, pentru care a fost distins cu rangul de iconom. Ierarhul a rostit un înalțator și edificator cuvînt de învățătură.

Duminică, 28 iulie 1985, arhiepiscopul a oficiat slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Almasu, prot. Zalău, careia în ultimii ani i s-au efectuat lucrări de înnoire și consolidare, făcîndu-i-se peste tot subsidire (pentru înlăturarea igrasiei) și apoi împodobită cu o reușită pictură neobizantină. Pentru bunele rezultate pastorale și pentru hărnicia sa gospodărească, preotul-paroh Ludovic Vaida a fost distins cu rangul de iconom. Ierarhul a ținut un amplu cuvînt de învățătură. Totodată și-a exprimat bucuria de prezența preoților reformati din localitate.

În seara aceleiași zile, chiriarul a vizitat noul sediu al protopopiatului Zalău, iar în ziua următoare a vizitat cele două biserici parohiale din Zalău.

La data de 15 iulie 1985, Episcopul vechi-catolic Nikolaus Hummel din Viena, însoțit de credincioși austrieci, a făcut o vizită ecumenică la reședința Episcopiei Oradiei, cu care prilej s-a întretînit cordial cu P. S. Episcop Vasile, în cadrul unei așape, și a vizitat Paraclisul, Muzeul și Biblioteca de la Centrul Eparhial, precum și Catedrala cu Lună, biserica Sf. Nicolae și biserica parohială Oradea-Vii.

„Vocație și misiune creștină în vremea noastră”

Așa se numește noua carte a I. P. S. Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, apărută de curînd în editura și tipografia Centrului mitropolitan din Sibiu.* Cuprinzînd 457 p., frumos tipărită și plăcut legată și suprapertată, lucrarea a fost anunțată chiar de înalt Prea Sfinția Sa în cuvîntul înainte de la îndrumătorul bisericesc editat de Arhiepiscopia Sibiului pe anul 1984, prezentînd-o preoților ca o carte „în care se vor putea găsi îndrumări și informații cu privire la lupta pentru pace, la viața și misiunea preoțească și la evenimentele ecumenice din ultima vreme”.

Destinată cu precădere preoților, studenților teologi, elevilor seminariști și organelor noastre parohiale, lucrarea cuprinde puncte de vedere ortodoxe la cele trei domenii specificate, sintetizate după una din cererile de la ectenia mare: „Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu bisericii și pentru unirea tuturor”.

Cartea se deschide cu un bogat și erudit studiu introductiv, intitulat: „Vocație și misiune creștină în vremea noastră”, de unde este împrumutat și titlul lu-

crării, în care autorul analizează, cu binecunoscuta-i perspicacitate și claritate, noțiunile de vocație și misiune, în clarificarea cărora se apelează și la exemplificări din trecutul nostru bisericesc cu deosebire, noțiuni care implică în chip necesar: „dăruire, curaj, eroism, simțăminte bine conduse de evlavie creștină, de slujire și de cald patriotism” (p. 5).

Capitolul I: Pentru pacea a toată lumea (p. 29—150), cu subcapitolele „Întru apărarea vieții” și „Întru apărarea păcii”, sugerează grăitor valoarea celor 23 materiale pe care le cuprinde.

Capitolul II: Pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu bisericii (p. 155—320), cuprinde 28 de titluri, grupate în subcapitolele: „Lumina lumii și sarea pămîntului”; „Slujba ta fă-o deplin”; „Întru apărarea dreptei credințe” și „După roadele lor îi veți cunoaște”, capitol în care preoții noștri în special și colaboratorii lor apropiați găsesc, între altele, un adevărat îndrumar pentru lucrarea lor de zi cu zi.

Intitulat: Pentru unirea tuturor (p. 325—457), capitolul III al lucrării pe care o semnalăm cuprinde 32 titluri grupate în urmă-

toarele semnificative subcapitole: „Ca toți să fie una — pași spre unitate”; „Ecumenism interortodox”; „Biserica Ortodoxă Română și Consiliul Ecumenic al Bisericilor”; „Biserica Ortodoxă Română și Conferința Bisericilor Europene”; „Biserica Ortodoxă Română și Biserica Romano-Catolică”; „Biserica Ortodoxă Română și Bisericile Reformei” și „Ecumenism local”.

Reprezentînd o culegere de studii, articole, dări de seamă, cuvîntări, intervenții, meditații etc., rostite în țară și peste hotare, în cadrul unor organisme bisericești de vîrf cu caracter internațional din care autorul face parte, cartea I. P. S. Mitropolit Antonie al Ardealului ne oferă nu numai o privire de ansamblu asupra marilor probleme care frămîntă omenirea de astăzi, la a căror rezolvare Biserica este chemată să contribuie cu mijloacele sale specifice, ci, prin ideile, căldura și forța spirituală pe care o degajă, ea constituie totodată, pentru oricine zăbovește asupra sa, și un imbold spre zidire lăuntrică și în a ne înțelege constructiv rostul și chemarea în mult frămîntata lume de astăzi.

©h. P.

Semnalăm... Semnalăm...

Al. Zub e de mult un nume mare în cercetarea istorică românească. Scris mult și bine. Recent a editat (Editura Academiei R. S. R., Iași, 1985, 222 p.) o culegere de studii sub titlul CULTURE AND SOCIETY la care își dau contribuția istorici de seamă precum: Dinu C. Giurescu, Ștefan Lemny, Gh. Buzatu, Victor Neumann, Leonid Boicu, Gh. Platon, Sorin Antohi, Andrei Corbea, Mihai Dinu Gheorghiu, Ștefan Altoroaei, Valeriu Florin Dobrinescu, I. Saizu, Liviu Antonesei și bineînțeles Al. Zub. Studiile în l. engleză, franceză și germană, vor putea informa o arie mai largă de cercetători europeni și vor clarifica multe probleme legate de istoria noastră.

Revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei” (anul LX, nr. 4—6, 1984, p. 415—419) publică un studiu intitulat: „Un slujitor al culturii românești: starețul Dometian al Bistriței și Neamțului”, scris cu vervă cărturărească și cu informație erudită. Se răspunde, în sfîrșit, așa cum remarcă autorul, unei întrebări ce părea fără răspuns: care a fost rolul Mănăstirii Bistrița în cultura noastră din secolul al XV-lea (p. 417). Cu intuiții bine motivate acolo unde lipsește dovada, se avansează opinii îndrăznețe cu privire la mitrop. Iosif Mușat, ca inițiator în Moldova al unei masive copieri de manuscrise slave, cu texte bizantine și bulgare. Autorul operează cu dezinvoltură cu o bibliografie specializată și aproape exhaustivă asupra temelor controversate, din care nu lipsesc Emil Turdeanu, Radu Constantinescu, Ion Radu Mircea, Sorin Ulea, Ștefan Ciobanu, Ioan Iufu, Documenta Romaniae Historica, Antonie Plămădeală, Dumitru Zane, Dan Zamfirescu. Autorul semnează: Arhim. Ciprian Zaharia.

Ne-a sosit PĂSTORUL CEL BUN (Der Gute Hirt), revistă editată de pr. Vasile Florea în Salzgitte, R. F. G. (anul IX, nr. 2, 1985). Revista creștină de informație și misiune — își justifică și titlul și intențiile.

Theodore Andrica a ajuns la vol. IX, nr. 1—2/1985 cu AMERICAN ROMANIAN REVIEW pe care o publică la Cleveland, Ohio, U. S. A. Numărul e dedicat inventatorului român George Constantinescu (1881—1965). Mai publică „Moș Ion Roată și Unirea” de Ion Creangă (în l. engleză); Date despre județul Vaslui, un studiu despre vechile tipărituri românești; Fapte și întâmplări ș. a. Printre ilustrații: desene de azi al orașului Vaslui, o stradă din București din 1844, biserica de lemn din satul Rogoz din Transilvania, centrul orașului Sighișoara, stemele Sucevei și Sibiului și un loarte reușit portret al lui Andrei Șaguna pictat în biserica din Miramar de pictorul Ilie Hasigan. Un Decebal și un Traian aduc aminte cititorilor de cei doi strămoși ai poporului român.

Încă odată, revista se dovedește a fi o remarcabilă prezență românească peste ocean.

Pentru prima oară de la întemeierea ei, acum 500 de ani, la Universitatea din Louvain — Belgia — ne scrie pr. I. Dură — un român obține un doctorat cu teza: „Recherches sur l'histoire des pays roumains et leur Eglise (XVIIe—XIXe s.)”. Acest român este chiar pr. Ioan Dură, preotul unei parohii ortodoxe românești din Olanda care, de altfel, mai are un doctorat obținut la Universitatea din Atena, după strălucite studii la București. Felicitări din toată inima.

Sub titlul „Tirzie toamnă, primăvară timpurie”, Dan Oprescu scrie despre „Estetica antichității tîrzii (secolele II—III)” a lui Victor V. Bivicov, apărută nu de mult în traducere românească. Ca și cartea, cronică este onestă și pătrunzătoare. Dan Oprescu scoate în evidență „îndrăzneala (lui V. V. Bivicov) de a se ocupa fără complexe de o importantă latură a gândirii primelor secole de creștinism” (p. 72), epoca apologetilor. El constată oportunitatea cărții și rezultatele ei solide, obținute printr-o cercetare „lipsită de inhibiții, chiar atunci cînd este vorba de un fenomen cultural și ideologic atît de delicat precum creștinismul începător” (p. 74). Cite nu se pot lămuri și scoate din umbră, în cultură și spiritualitate, cînd se depășesc inhibițiile și complexe!

„Coloana infinitului” nu este numai unul din numele sub care se descoperă minunata idee a lui Brîncuși de la Tîrgu Jiu; este și titlul unei cărți din colecția „Cogito” (ed. „Albatros”, 1982, 335 p.), dat de pr. Alexandru N. Stănculescu-Bîrda. E o adunare de ziceri, cuvinte înțelepte, proverbe, culese „de prin scrieri de demult”. Abundă texte alese din Dimitrie Cantemir, din cronicari, din Anton Pann, Dimitrie Țichindeal, Alexandru Donici, Neagoe Basarab ș. a. E o carte de meditație și de delectare a spiritului.

Cît de multe pot încăpea într-o clipă, și cîtă greutate poate avea clipa în istoria omului și a omenirii, se poate vedea și înțelege dintr-o carte de aparente interviuri și note de călătorie care sînt de fapt istorie adevărată, alcătuită din surse directe, din memoria unor contemporani direct implicați în ea și care, altfel, fără ingeniozitatea celui care întreabă, ascultă și notează, s-ar pierde în chip irecuperabil. Dar cel care le culege astfel, din convorbiri pe care le organizează cu adevărată știință și extraordinar talent (am zice și mai mult dacă nu ne-am feri de cuvinte prea mari), nu este un simplu și rece magnetofon care înregistrează, ci unul care, așa cum ne dezvăluie singur în prefață, aude și bătăile inimii celui cu care stă de vorbă! Autorul este: Cristian Popișteanu iar cartea se numește inspirat, modest și cum nu se putea mai sugestiv, ISTORIA CLIPEI (Editura Albatros, 1984, 238 p.). Aflăm din ea ceea ce Arnold J. Toynbee n-a scris niciodată, ascultăm inima iubitoare de țară a lui Constantin C. Giurescu, deslușim alcătuirile ființei gazetarului Mircea Grigorescu, intrăm în labirintul „Cazului Tilea” și ieșim din el la lumină, odată cu V. V. Tilea însuși, ne întîlnim în conversații amicale și depănăm amintiri cu Martha Bibescu, pe care o auzim spunînd: „Nimic nu va putea face din mine o exilată în Franța” (p. 176), iar autorul celebrei La Condition humaine, carte care ne-a turburat pe mulți în prima tinerețe, ne spune printr-o întorsătură de cuvinte care ne amintește de Pascal, că „o viață nu valorează nimic, dar nimic nu are valoarea unei vieți”, și tot el ne avertizează — sosind parcă în prezentul nostru — că, dacă „e nevoie de șazece de ani pentru a face un om (se va fi gîndit la vîrsta adevăratei maturități, sau la cea a împlinirii? n. n.), e nevoie doar de o clipă pentru a-l distrage”. Pagini nostalgice scrie Cristian Popișteanu despre „Duminică Tomii” — Caragiu!

E o carte care se cere citită. Cu ea, timpul se cîștigă.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanul, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Diac. prof. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechil Oancea; corector: Pr. Vartolomeu Constantinescu.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P. O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.